

Elva skal leve!

Taler

Håkon Henriksen

Dato

26 august 1979

Sted

Alta

- 1 Samenes rettigheter har vært mye framme i denne debatten, og jeg vil få spørre: Hvor lenge skal samenes bruksrettigheter til områder de bruker neglisjeres? Eiendomsretten holder jeg utenfor. Vi kan fastslå at alle samiske organisasjoner har gått mot Altautbyggingen. Flyttsamelaget i Kautokeino har på visse
- 5 betingelser gått med på den, og disse betingelser er ikke oppfylt. Da har de ikke gått med. I innstillinga fra Ressursutvalget for Finnmarksvidda var det et mindretall på 5, derav 4 samer med tilknytning til og særlig kjennskap til reindriften. Disse gikk imot foreliggende planer i sin helhet. Sammen med dem som ville utsette saken, utgjorde de 7 medlemmer mot utbygging av de 17 i
- 10 utvalget. Hvorfor brukte man da tallet 15-2 for utbygging, mens realiteten er 10-7? Mindretallets representanter er her som så ofte før, samenes interesser, som jo skulle ivaretas.

- Ut fra dette må jeg stille to spørsmål uten å bli beskyldt for å skyve samene foran
- 15 meg i et forsøk på å redde laksen i Altaelva: Det første er: Ser dere ikke sammenhengene med den behandlingen indianere og andre minoriteter har fått andre steder på kloden? Det andre er: Tror dere for alvor at en kulturkollisjon kan unngås hvis denne bit for bit-politikken overfor samene skal fortsette?

- 20 Så til selve saka og aksjonen som vi som ledere har startet ut fra den fullmakt folkemøtet ga oss 16. januar og ut fra at den anmodningen vi sendte til Stortinget om å gjenoppta saka, hvor vi la fram hva som ville skje hvis ikke saka ble gjenopptatt: vi ville sette i gang sivil ulydighet, som vi fikk se 5. juli. Og kommunestyret sluttet seg til uten særlige reservasjoner. Vi har stått i brodden,
- 25 påtatt oss et ansvar som vi har vært oss bevisst. Vi er truet med økonomiske sanksjoner, men vi har ikke gitt oss, vi har ikke hatt fullmakt til å gi oss. 16. august hadde vi et nytt folkemøte hvor vi stilte spørsmålet: Skal vi fortsette motstanden og videre være med? Det var 70 som skrev seg på det. Mandagen etter kom 80 samer, men også andre, for å planlegge den videre aksjonen i Stilla.

Befolkninga gir seg ikke i denne saka. Man kan mene hva man vil om sivil ulydighet, det er realitetene som her teller. Motstanden fortsetter utover høsten og til neste år!

- 35 Vi har fått meldingen om at politifolk i Nordland skal holde seg klar til på kort varsel å dra til Alta. Mannskapene til NVE kjører helkontinuerlig skift i Stilla, og vi antar at framdriften av traseen skal fortsette. Vi kan ikke unngå en konfrontasjon. Veien må da bygges med politi foran maskinene, hvis man ikke vil bruke militære. Vi vil mobilisere, og også fra vidda i tillegg til nedenfra, for å
40 fortsette kampen i Stilla, den ikkevoldskampen vi startet 5. juli.

- Samene kjemper for sitt livsgrunnlag og for sine rettigheter. Stortingsproposisjon nr. 107 om Altautbyggingen dokumenterer at de aldri har gått med på denne utbyggingen. Og så er spørsmålet: Er Stortinget - nå er de
45 fleste stortingsmenn gått - men det sitter nå ihvertfall en igjen, [Stein Ørnhøi, red.anm.] - er dere villige til å finne en politisk løsning på denne konflikten, eller skal stortingsvedtaket tvinges gjennom med de maktmidler Staten og utbyggerne rår over? Dette må tas opp til vurdering når Stortinget trer sammen 1. oktober. Om ikke saka blir tatt opp i sin fulle bredde, vil vel en interpellasjon
50 komme - hva som skal gjøres i Alta, hvis befolkninga fortsatt sitter foran maskinene eller drives meter for meter bakover i traseen mot Savcu. Det kan skje. Vinteren klamrer seg over oss, og maskinene får arbeide en stund. Men det kommer en vår, det kommer en sommer, og motstanden vil fortsette. Og Stortinget må til slutt vurdere politisk, som i enhver annen konflikt hvor
55 interessegrupper går til streik eller andre aksjoner, - de må finne en løsning forhandlingsveien. Ingen har henvendt seg til oss ledere, av de som står for utbyggingen. De vil ikke tale fornuft med oss, «for vi er ikke til å snakke til fornuft». Vi er det, men vi er ikke «de rette folkene å snakke til». Det er vi som har forsøkt å representere bygdefolket i denne saka, og vi har fått støtte fra det
60 ganske land og fra internasjonalt hold. Vi har pressens øyne våkne over Detsika og Stilla, to ukjente navn for noen måneder siden, og som nå har fløyet over kloden pr. radio og presse. Vi kan ikke gi opp, vi skal fortsette å kjempe, for det har folk i bygda gitt oss fullmakt til. Vi er ikke de som står eneveldige og oppvigler folket; det er folket som vil bruke oss, og vi har latt oss bruke. Hva vil
65 Stortinget gjøre, storsamfunnet, demokratiet? Vil det kneble lokalbefolkningen, eller skal vi få en løsning på denne saka som alle er tjent med? Dette spørsmålet venter jeg ikke noe svar på, men det må i hvertfall gi ettertanke til dem som nå går ut i høstens valgkamp for å snakke om lokaldemokratiets betydning.

70

Kilde

75 Dalland, Øystein (1994) Altakrønike - En innfallsport fra og til «Demningen», s.118-120, Karasjohka: Davvi Girji

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/elva-skal-leve>

80

85

90

95

100

105